

ZGWL.WZU.0007.07.2023

STANOWISKO
Zrzeszenia Gmin Województwa Lubuskiego
nr 07/2023 z dnia 13.11.2023 r. w sprawie:

**niezgodnego z prawem zobowiązywania gmin do zakupu
we własnym zakresie kart kryptograficznych niezbędnych
do wykonywania zadań zleconych (rejestracja stanu
cywilnego, ewidencja ludności, dowody osobiste)
w Systemie Rejestrów Państwowych (SRP)**

Zrzeszenie Gmin Województwa, jako sygnatariusz Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych protestuje wobec niezgodnej z prawem praktyki stosowanej przez Centralny Ośrodek Informatyki w zakresie przyznania dostępu pracownikom urzędów gmin i urzędów stanu cywilnego do Systemu Rejestrów Państwowych.

Nieprawidłowość dotyczy uzależnienia przyznania dostępu pracownikom urzędów gmin i urzędów stanu cywilnego do SRP w celu wykonywania zadań zleconych z zakresu spraw obywatelskich od zakupu przez gminę karty kryptograficznej i dostarczenia wraz z wnioskiem A do Centralnego Ośrodka Informatyki z siedzibą w Łodzi. W przypadku niedostarczenia wraz z wnioskiem A zakupionej ze środków własnych gminy karty kryptograficznej Centralny Ośrodek Informatyki odmawia realizacji wniosku.

Powyższa praktyka nie może być akceptowana przez gminy, bowiem jest niezgodna z przepisami prawa oraz Polityką Bezpieczeństwa Informacji SRP. Z tego powodu zapis w pkt 1.2.1 instrukcji wypełniania wniosku o dostęp do Systemu Rejestrów Państwowych (SRP) - Użytkownicy aplikacji „Źródło” (wniosek A)¹, który stanowi, że wraz z wnioskiem należy dostarczyć kartę kryptograficzną o specyfikacji zgodnej z dokumentem Specyfikacja kart kryptograficznych dla SRP, dostępnej na stronie <https://www.gov.pl/cyfryzacja/jak-uzyskac-dostep-do-srp> wymaga natychmiastowego usunięcia.

Wskazać należy, że zgodnie z przepisami ustawy prawo o aktach stanu cywilnego (art. 5 ust. 2 pkt 3), ustawy o ewidencji ludności (art. 6 ust. 2 pkt 3) oraz ustawy o dowodach osobistych (art. 55 ust. 2 pkt 3) minister właściwy do spraw informatyzacji zapewnia utrzymanie i rozwój rejestru stanu cywilnego, rejestru PESEL, rejestru dowodów osobistych, w tym zapewnia dostępność systemu teleinformatycznego, w którym w/w rejestry są prowadzone, dla podmiotów przetwarzających w nich dane.

¹ Instrukcja i wzór wniosku A w załączeniu, opublikowana jest na stronie internetowej Ministerstwa Cyfryzacji: <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/jak-uzyskac-dostep-do-srp>

Takimi podmiotami są gminy i urzędy stanu cywilnego. Powyższe jednoznacznie wskazuje, że minister właściwy do spraw informatyzacji ma obowiązek zapewnić, aby pracownicy urzędów gmin i urzędów stanu cywilnego mogli mieć dostęp do Systemu Rejestrów Państwowych, w którym znajdują się w/w rejestry. Jest to jedyna możliwość, która jest warunkiem niezbędnym do prawidłowego wykonywania zadań zleconych z zakresu spraw obywatelskich przez gminy oraz urząd stanu cywilnego. Integralnym elementem Systemu Rejestrów Państwowych jest karta kryptograficzna, która jest nośnikiem certyfikatu uprawniającego pracownika urzędu gminy i urzędu stanu cywilnego do dostępu do w/w rejestrów.

Nie ma przepisu w polskim systemie prawa, który zobowiązywałby gminę do zapewnienia jakichkolwiek komponentów Systemu Rejestrów Państwowych w tym karty kryptograficznej w celu realizacji zadań zleconych.

Podnieść także należy, iż dokonanie zakupu ze środków własnych jakichkolwiek środków rzeczowych do realizacji zadań zleconych jest niezgodne z przepisami o finansach publicznych i stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Pogląd ten jest ugruntowany w orzecznictwie sądowym oraz stanowiskach Regionalnej Izby Obrachunkowej.

Wobec powyższego oczekujemy, aby Centralny Ośrodek Informatyki niezwłocznie zaprzestał opisaną powyżej praktyki i zgodnie z przepisami prawa realizował kierowane przez gminy wnioski A o dostęp do SRP zgodnie z przepisami prawa.

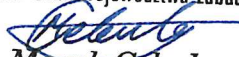
Usunięcie w/w zapisu w pkt 1.2.1 z instrukcji wypełniania wniosku o dostęp do Systemu Rejestrów Państwowych (SRP) - Użytkownicy aplikacji „Źródło” (wniosek A).

Jednocześnie wnosimy, aby Minister Cyfryzacji opracował nową procedurę związaną z otrzymaniem dostępu do SRP przez pracowników urzędów gmin i urzędów stanu cywilnego.

Obecna procedura jest archaiczna, zbiurokratyzowana i prowadzi do nieracjonalnego wydatkowania środków publicznych. W dobie powszechnej komunikacji elektronicznej nie do zaakceptowania jest rozwiązanie, że wniosek A musi mieć postać papierową i być przekazywany do COI korespondencją listowną. Taki model komunikacji w sposób nieuzasadniony wydłuża procedurę i naraża gminę na koszty. Należy mieć na uwadze, że utrata dostępu do SRP ma często charakter losowy (uszkodzenie karty, nagła nieobecność pracownika, rozwiązanie stosunku pracy) i z tego powodu nie da się przewidzieć, kiedy taka okoliczność wystąpi. Obecna procedura jest bardzo czasochłonna i według informacji od gmin i urzędów stanu cywilnego średni czas oczekiwania na wygenerowanie certyfikatów i przesłanie ich na karcie do urzędu gminy wynosi około 3 tygodnie. Biorąc pod uwagę, że około 70% gmin ma jedno stanowisko pracy do realizacji zadań zleconych oczekiwanie przez 3 tygodnie na nowy certyfikat paraliżuje możliwość wykonywania zadań zleconych. Taka sytuacja bardzo negatywnie dotyka obywateli, którzy

są wówczas pozbawieni możliwości załatwienia sprawy w miejscu zamieszkania. Należy, zatem niezwłocznie wdrożyć rozwiązania, które wyeliminują sztuczne bariery biurokratyczne.

Wobec powyższego oczekujemy, że wniosek A będzie miał wyłącznie postać elektroniczną (dedykowany formularz) i po wypełnieniu oraz podpisaniu przez osobę uprawnioną podpisem elektronicznym będzie mógł być wysłany do COI poprzez np. system e-doręczeń lub ePUAP. Ponadto wnosimy, aby alternatywnie wniosek A mógł być wysłany poprzez moduł zleceń do COI bezpośrednio z SRP przez osobę, która pełni w gminie lub w uśc funkcję Lokalnego Administratora Ról. Po otrzymaniu wniosku A Centralny Ośrodek Informatyki będzie zobowiązany, aby w terminie nie dłuższym niż 3 dni robocze rozpatrzył wniosek i przekazał certyfikat na karcie kryptograficznej do siedziby wnioskodawcy. Karty kryptograficzne Centralny Ośrodek Informatyki będzie zakupywał we własnym zakresie, co zapewni, że ich parametry techniczne będą zgodne z wymogami technicznymi funkcjonowania SRP a tym samym skróci czas realizacji wniosku.

PREZES
Zrzeszenia Gmin Województwa Lubuskiego

Marek Cebula

